Kvinnor Svenska kyrkan

Kvinnoglöd

Nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan Nr 1 2018

Maria Magdalena och hennes syskon drev i land i Marseille. Bild från ett altarskåp i Härads kyrka från 1400-talets andra hälft. Foto: Lennart Karlsson, Historiska museets bildarkiv

Bryt tystnaden om våld i nära relationer

Detta nummer får du i din hand (ungefär) på Kvinnodagen och temat är Våld i nära relationer.

Vi vet – att många kvinnor mördas av den man hon har en relation med. Många fler går i ständig fruktan, rädda att säga fel saker, göra fel saker, vara fel, och samtidigt försöka låtsas att hon lever ett helt vanligt liv. Den kvinnan är en av oss.

Tystnadskulturen finns överallt. Nu efter #metoo måste vi se till att den aldrig sluts igen. Det gäller könsrelaterade övergrepp och dito våld i samhälle och arbetsliv, men också inom hemmets fyra väggar. Nu måste skammen lyftas bort från kvinnan och flyttas till den som utövar våldet.

Sid 3

Våreld i förändringens tid

Det blir en spännande Våreld i år! Hur ska vi ta tillvara alla berättelser genom #metoo, och se till att tystnadskulturen förblir bruten? Svenska kyrkans handläggare för genderfrågor, Inger Lise Olsen, kommer att tala om detta.

Prästerna Clara Nystrand och Frida Mannerfelt diskuterar hur vi kristna påverkas av att leva i ett sekulärt samhälle.

Alla medlemmar är välkomna till stiftsgården Åkersberg i Höör i Skåne den 20 – 22 april 2018. Temat är *Kvinna i förändringens tid - här och nu*.

Maria Magdalenas återupprättelse

Det fanns en kristendom i Västeuropa redan några hundra år innan romarna år 380 gjorde den katolska kyrkan till statsreligion.

Enligt legenden reste Maria Magdalena efter Kristi död och uppståndelse år 44 med båt över Medelhavet till Sydfrankrike. Här berättade hon om Kristi lära, och Maria Magdalena dyrkades och sågs som Jesu hustru.

Hur tradition och kultur i dagens Frankrike vittnar om en för länge sedan utbredd dyrkan av Maria Magdalena, skriver *Monica Sjögren Nordgren* i sin bok *Maria Magdalena, kvinnan vid Jesu sida. Älskad och förtalad kultgestalt* (2016).

Boken är inte bara en estetisk skönhetsupplevelse i ord och bild. Den är även en spännande historia om hur en negativ syn på kvinnan växte fram inom den romersk katolska kyrkan. En kvinnosyn som genomsyrat även lutherdomen och det västerländska samhället i stort genom 15 sekel.

Den nedvärderande synen på kvinnor, sexualitet och synd hänger samman med den katolska läran och celibatet, menar Monica Sjögren Nordgren.

En kvinnosyn som kvinnor nu gör uppror emot. #metoo!! låter slagordet världen över. #varde ljus heter uppropet inom Svenska kyrkan.

Maria Magdalena var det första vittnet till Jesu uppståndelse. Men Petrus tog över – ni känner igen mekanismen från sammanträdesrummet. Ingen låtsas om kvinnan som kom med det nya förslaget, bara mannen som lanserade det som sin egen idé.

Monica skriver om sin bok på

Sid 2

Drömljus

Här i Helsingborg lever vi just nu en vecka i drömljus. Mellan kl 18 och 22 släntrar familjer, ungdomar, vuxna och pensionärer omkring i mörkret på stadens gator och njuter av ljusupplevelser, ljus- och ljudspel, ljusinstallationer av alla de slag.

Ljus riktas på detaljer som man annars inte lägger märke till. Staden lever upp och mörkret blir för en stund tryggt eftersom vi är många tillsammans och möter varandra med glada, snälla ögon. I ett hörn står blodbussen och många erbjuder sig att lämna sitt blod för att hjälpa andra, och över bussen lyser röda lampor och lyktor. En del klagar över att kommunen slösar pengar på detta medan så mycket annat behöver göras, men jag kan tycka att vi ibland behöver känna den här gemenskapen i mörkret, längtan efter ljuset.

Krönika

Drömmar som bryts ner

En kärleksrelation börjar ofta med vackra ljusa drömmar. En del av dessa drömmar förvandlas till våld, hot och misshandel. De vackra drömmarna krossas och bryts ner. Våld är aldrig vackert. Våld behöver vi inte. Vi behöver ljusa drömmar som är förankrade i verkligheten.

Spotlight Initiative är sedan förra året ett program som EU och FN bedriver för att utrota våld mot kvinnor och flickor. Att rikta spotlighten på, sätta ljuset på, det faktum att en av tre kvinnor möter våld i någon form under sina liv, att 35 procent av kvinnorna har utsatts för våld (i vissa länder 70 procent), att 700 miljoner flickor gifts bort innan de fyllt 18 år.

Det är viktigt för jordens befolkning att arbeta för att alla kvinnor ska kunna lysa klart. Det får inte vara en dröm, det måste bli en verklighet.

Gunilla Åkesson
Ordförande i KviSk

Älskad och förtalad kultgestalt

Min nyfikenhet väcktes när jag för några år sedan läste Dan Browns bok Da Vinci-koden. Vilken bakgrund fanns det till intrigen om hemliga sällskap, om Maria Magdalena och om att det finns ättlingar till Jesus? Själv är jag amatörforskare, men även professionella forskare har nämnt Da Vinci-koden i sina böcker, naturligtvis inte som källa, men för att den blev så läst och väckte många frågor, även hos mig.

Vilket förhållande hade Maria Magdalena till Jesus och hans familj? Hon kom med Jesu närmaste – moder Maria och hennes halvsystrar – till graven och hon nämns alltid före de andra.

Varför blev hon under 1500 år beskriven som en hora – en prostituerad kvinna – i den katolska kyrkan, medan hon i den ortodoxa kyrkan alltid kallats Apostlarnas apostel?

Upprättad

Det har utvecklats en omfattande kultur kring Maria Magdalena i Frankrike. Legenden berättar att hon kom med sitt följe till franska sydkusten år 44. Den som besöker södra Frankrike kan inte undgå att se alla minnesplatser som anknyter till Maria Magdalena, bland annat de många Vår fru-kyrkorna, Notre Dame, som ursprungligen kan ha helgats åt Maria Magdalena. Den franska liljan, är inte den lilja som är tillägnad Jungfru Maria, utan en svärdslilja.

Kulturen visar hur djupt legenderna trängt in i folks medvetande, framför allt i södra Frankrike och Britannien, och att de lever än idag. Legenderna och konsten bevisar inte att Maria Magdalena verkligen var Jesu gemål och moder till hans barn. Men däremot förklarar de att så har man uppfattat Maria Magdalena i södra Frankrike.

Ursprunget till mycket av den kultur som vi idag finner omkring Maria Magdalena kommer från den tidiga kristna kyrkan som fanns i Frankrike, Spanien, de västra områdena i nuvarande Tyskland, Holland, Belgien och England.

Jag fann under mina studier att det i västra Europa, och då framför allt i Frankrike, fanns en helt annan kristen tro än den katolska kyrkans lära, nämligen en gnostisk tro.

Sannolikt utgjorde kulten av Maria Magdalena och hennes starka ställning ett hot mot den katolska kyrkan. Ett sätt att undanröja hennes position var att göra henne till hora. Hon blev förtalad.

Först med Andra Vatikankonciliet 1969 blev Maria Magdalena återupprättad och formellt helgonförklarad av Vatikanen. Därför har min bok undertiteln ”Älskad och förtalad”, och därför är det intressant att berätta historien om Maria Magdalena.

Ur kvinnoperspektiv är Maria Magdalena också intressant. Än i dag fascineras vi av de gamla berättelserna, som lever vidare och avspeglas i konst, filmer, musikaler och böcker, som exempelvis Marianne Fredrikssons *Enligt Maria Magdalena.*

Monica Sjögren Nordgren
författare och präst

Maria Magdalena – kvinnan vid Jesu sida Älskad och förtalad kultgestalt, av Monica Sjögren Nordgren, Kyrka Konst Kultur 2016

Kvinnoglöd nr 1/2018 Årgång 8. Kvinnoglöd är ett nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan KviSk och ges ut 4 ggr/år, även på hemsidan www.kvinnorisvenskakyrkan.se. Nyhetsbrevet trycks på miljövänligt papper hos Silanders Grafiska AB i Göteborg.
Manusstopp för nästa nummer: Fredagen den 11 maj 2018
Ansvarig utgivare: Gunilla Åkesson. Redaktör: Elisabeth Enger. *Redaktionsråd:* Gunilla Bäckström, Luleå stiftsgrupp, Marianne Staaf-Gälldin, Härnösands stiftsgrupp, Bulle Davidsson, Linköpings stiftsgrupp, Ragnhild Greek, Stockholms stiftsgrupp
Redaktionsadress: Elisabeth Enger, Låbyn Hagen 501, 662 91 Åmål. Bidrag kan även mejlas till eenger.hagen@gmail.com

Fråga varför kvinnan går – inte varför hon stannar

Socialtjänsten i varje kommun har ansvar för skydd åt alla brottsoffer, för både vuxna och barn som utsätts för våld i nära relationer. I de flesta fall förlitar sig kommunerna på kvinnojourer som drivs av ideella krafter, och ger dem – i bästa fall – tillräckliga resurser. Den senaste lagstiftningen säger att kommunen måste ha en plan för att erbjuda skydd åt brottsoffer.

De allra flesta som går, tar sin tillflykt till kvinnojourernas skyddade boenden. Till dem som arbetar ideellt och delar sina kunskaper för att hjälpa.

Vad gör kyrkan?

Enligt Inger-Lise Olsen, Svenska kyrkans handläggare för genderfrågor, visar statistiken att kvinnor med starka religiösa övertygelser och överklasskvinnor är de två grupper som stannar längst i ett förhållande med våld.

Ellinor Lilljeqvist, diakon i Åmåls församling, och Marie Obrovac, diakon i Sala-Norrby-Möklinta pastorat, kommer båda mest i kontakt med misshandlade kvinnor i efterhand, när kvinnan försöker resa sig och hitta ett nytt liv. Hon har redan gått ifrån relationen, har kontakt med kvinnojour, brottsofferjour eller liknande. Hon har fått sitt liv raserat, har fått skyddad identitet, har kanske skulder som mannen har ådragit henne, eller befinner sig i en vårdnadstvist.

> ”En ny yrkesutbildning, nya självständiga vänner, att jag blev bekräftad, gav mig styrka.”

Vår uppgift är att samverka

Marie Obrovac menar att diakoner i sin utbildning inte får särskilt bra redskap för att hjälpa personer som misshandlas av närstående.

– Men det fina är att det går att ta hjälp. Vår uppgift är att arbeta i samverkan med andra aktörer, och bilda nätverk. Här på en liten ort är det lätt att upparbeta kontakt med de aktiva i kvinnojouren, brottsofferjouren och så vidare. Vi diakoner behöver samarbeta med alla goda krafter, kvinnojouren, brottsofferjouren eller Rädda barnen, säger Marie.

Hur gör vi medkvinnor? Känner vi igen tecknen på att en kvinna misshandlas och kontrolleras? Vad gör vi?

Vi frågar oss: Varför går hon inte?

Carin Holmberg och Viveka Enander vänder på frågan i sin bok Varför går hon? Det är mer fruktbart att ta reda på vad det är som gör att kvinnan orkar ge sig iväg.

Tre processer framstår som särskilt utmärkande när en misshandlad kvinna lämnar den man som slår henne. Genom samtliga tre processer löper de komplicerade känslomässiga bindningar som knyter kvinnan till mannen och som är nödvändiga att bryta. Hur detta emotionella band är uppbyggt diskuteras ingående. Analysen bygger på djupintervjuer med misshandlade kvinnor och hur de ser på det egna uppbrottet från en relation.

Fyra plattformar

Kvinnor i vår egen organisation är inte undantagna från påverkan. En röst från en KviSk-kvinna, 60 +, säger så här:

– Det var min yrkesutbildning som gav mig två plattformar som möjliggjorde uppbrottet från den man som misshandlade mig sedan några år tillbaka.

– En ny identitet sprungen ur ett sammanhang med självständiga kvinnor som vänner. Jag blev bekräftad som en kompetent och värdefull kvinna. Jag duger även utan man.

– Jag fick en feministisk förklaringsmodell på samhällsstrukturen som gav mig ett helt nytt perspektiv. Det jag redan hade som en visshet i kroppen fick jag ord för.

Våld i nära relationer

Att svepa om sig en rituell mantel kan verka beskyddande. Jungfru Marias mantel breder ut sig över alla behövande, av Anja Larsson, Varnhem. Den finns i Göteborgs domkyrka. Foto: Göteborgs domkyrkoförsamling

Jag kunde äntligen förstå varför jag accepterat att bli behandlad så illa så länge. Det var läkande”

Text: Gunilla Bäckström och Elisabeth Enger

Lästips!

Varför går hon? av Carin Holmberg och Viveka Enander. Kabusa 2011

http://kvinnofridslinjen.se
Kvinnofridslinjen 020-50 50 50
Stöd till dig som utsatts, är alltid bemannad. Samtalet är gratis och kvinnan får vara anonym.

https://www.roks.se/
Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige

https://polisen.se/Kom-till-oss

https://www.bra.se /
Brottsförebyggande rådet (Brå)

http://www.nck.uu.se
Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet. En mycket informativ hemsida.

http://www.socialstyrelsen.se
Myndigheten som värnar om hälsa och välfärd

Svårt att få mat och vatten att räcka till

Rina Hamza William från Lui, Sydsudan, var 2015 hos Lunds stiftsgrupp för att fira 20 års vänskap mellan stiften. Rina hade ännu inte i januari i år kunnat resa hem till Lui.

När Rina kom tillbaka till Sydsudan från Sverige var det alltför farligt att ta sig fram landvägen till Lui. Hon stannade då hos sina släktingar i huvudstaden Juba. Hon har ännu inte kunnat resa hem till Lui på grund av det oroliga läget i landet.

Rina är verksamhetsledare för kvinnoorganisationen Mother´s Union i Sankt Paul´s församling i Juba. De träffas varje tisdag i kyrkan. Då delar de bibeltexter, ber tillsammans och individuellt och sjunger psalmer på moru, som är deras språk.

Från Sydsudan

De erbjuder också konsultation till dem som kommer, dem som önskar och orkar. Då pratar de om motgångar de drabbats av på grund av kriget. Människor är traumatiserade och behöver frid och fred. En del kommer inte till kyrkan på grund av krisen i landet, men också de behöver konsultation.

Det Rina hoppas på för 2018 är att få ekonomiskt stöd så att de kan

- ersätta egendom som försvunnit,
- utbilda fler kvinnor i Mother´s Union,
- genomföra en serie workshops om trauma healing
- göra hembesök hos dem som är i sina hem, dem som inte är i sina hem och dem som är i exil.

Barnen går i skola, men det är mycket svårt att få mat och vatten att räcka till eftersom priserna stiger och många inte har pengar. Även de som har ett arbete får inte alltid någon lön.

Rina har regelbunden kontakt med Lui med mobiltelefon. I november 2017 var en av kvinnorna från Lui på besök i Juba. Rina har försökt att åka till Lui flera gånger, men hade i början av januari ännu inte lyckats.

I mars i fjol berättade Rina att människor i Lui lider av hunger, de saknar rent vatten och medicin. Allt kontorsmaterial är borta och Mother´s Union-skjortorna är sönderrivna.

– Jag går verkligen igenom svårigheter, skrev Rina i januari i år. Men jag tackar Gud för allt, om det är ont eller gott – må Hans vilja ske. Jag har ingen aning om när denna kris, detta krig, ska ta slut. Livet känns meningslöst, men Gud är god. Jag ber för er och ni ber för mig och på så sätt ska min kristna tro förbli stark. Vad helst som sker, har jag Kristus i mitt liv. Jag kanske förlorar allt i livet, men inte Kristus!

– Jag hälsar till er alla i vår Herre frälsaren Jesus Kristus namn. Amen.

Rina har ännu inte kunnat åka hem till Lui. Foto: Lunds stiftsgrupp

Elsa Foisack
Lunds stiftsgrupp

Kvinnobiografiskt lexikon ute nu!

Varför finns det så få kvinnliga konstnärer, filosofer, vetenskapsmän, politiker eller författare? Den frågan väcks så snart historia ska skrivas. Jo, historieskrivningen utgår från befintliga biografiska lexika, där kvinnor utgör mindre än tio procent av persongalleriet.

På internationella kvinnodagen släpper forskare vid Göteborgs universitet Svenskt kvinnobiografiskt lexikon, en databas med tusen artiklar om svenska kvinnor inom alla områden. Levande, utvecklingsbar och gratis tillgängligt.

Tips: Kvinnornas litteraturhistoria, av Marie-Louise Ramnefalk, kom ut 1981.

Vill du bli medlem?

Gamla och nya medlemmar hälsar vi varmt välkomna!

Sätt in 100 kr på bankgiro 422-3699. Glöm inte ange namn, adress, födelseår och eventuell e-postadress.

Hierarkisk struktur kvar i psalmerna

Redaktören missade en viktig avhandling inom feministteologin i nr 4/2017, jag googlade då bara lite enkelt. 2011 kom Agneta Lejdhamres doktorsavhandling Psalm – kön – kyrka.

Agneta Lejdhamre kommer fram till att trots föreställningen om att svenska kyrkan är en öppen kyrka, underbygger den, bland annat genom könsförståelsen i psalmtexterna, en hierarkisk struktur och står i motsättning till att bygga upp jämställdhet i kyrkan.

– Vi måste hålla frågan om kön och makt under bevakning hela tiden, konstaterar Agneta i ett mejl till Kvinnoglöd.

Avhandlingen finns att köpa direkt av Agneta eller genom DiVA.

http://www.diva-portal.org/smash/search.jsf?dswid=5962

Ökenmödrar läses i cirkel

Laura Swans bok De glömda ökenmödrarna, kvinnors tänkespråk, liv och historier, är utgångspunkt för en studiecirkel i Lund under våren, arrangerad av Lunds stiftsgrupp.

Läst

Boken ger upphov till samtal om hur vi möter Gud i våra liv. Cirkeln är ett led i satsningen Kvinnors Gudsprat.

Vikten av balans i vardagslivet

Petra Wagman, universitetslektor vid Hälsohögskolan håller en fördjupad föreläsning den 14 april på Sofiagården i Jönköping för Växjö stiftsgrupp om Balans i vardagslivet och dess betydelse för hälsa och välbefinnande. Ett led inom ramen för Existentiella samtal.

Swisha till KviSk!

Numera kan du swisha medlemsavgiften till KviSk. Mejla dina personuppgifter till Gunilla Åkesson!

Numret är: 123 691 859 3.